

دانلود مقاله نقش زبان الگو در پایداری اجتماعی

جهت مشاهده [دانلود مقاله نقش زبان الگو در پایداری اجتماعی](#) به پایین همین صفحه مراجعه نمایید

تعداد صفحات : 16 صفحه

برای دریافت اینجا کلیک کنید

فرمت WORD قابل ویرایش

چکیده

انسان، موجودی اجتماعی است و تعاملات سازندهی اجتماعی او، بخشی از نیازهای اساسی اوست. تعاملات سازندهی انسان در روابط اجتماعی، در قالب طراحی و ساخت به عنوان پایداری اجتماعی در معماری مطرح شده است. در بحث پایداری، بیشتر تأکید بر عوامل زیست محیطی و اقتصادی بوده، و بعد اجتماعی پایداری از توجه کافی برخوردار نبوده است. در سالهای اخیر عوامل اجتماعی به عنوان پیشنیازی برای پایداری، تمرکز زیادی را به خود معطوف کرده است. این مقاله نقش زبان الگو در پایداری اجتماعی را مورد تحلیل قرار میدهد. در این مقاله‌ی تحلیلی، ابتدا به تعریف مفهوم الگو پرداخته شد، سپس با استفاده از زبان الگوی « کریستوفر الکساندر» به مفهوم پایداری اجتماعی نگریستیم تا به الگوهای سازنده معماری پایدار اجتماعی دست یابیم؛ و سپس با بهره‌گیری از نتایج پژوهشهای انسان شناختی - روانشناختی در معماری، رابطه انسان و محیط ساخته شده را مورد بررسی قرار دادیم و کیفیتهای مطلوب فضایی مطالعه شده است. در ادامه نیز با توجه به اینکه پایداری اجتماعی تعریف مطلقى ندارد و نسبت به ویژگیهای منطقیها و نیز نوع بنای مورد مطالعه - که همان زبان الگوی منطقه و اجتماع آن است - میتواند متفاوت باشد، ضمن بررسی ویژگیهای معماری معاصر، به تحلیل پایداری اجتماعی در معماری و نقش زبان الگو در پایداری اجتماعی پرداختیم.

کلید واژهها: زبان الگو، کریستوفر الکساندر، پایداری اجتماعی، معماری پایدار، تعاملات اجتماعی.

۱. مقدمه

در دهه‌های اخیر تلاشهای فراوانی در جهت بهبود فرایندهای طراحی (بخصوص در حوزه معماری و طراحی صنعتی) صورت پذیرفته است. گرچه این تلاشها در حوزه طراحی منظر کمتر به چشم میخورد. این نوع طراحی

۱. مقاله پیش رو بر گرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته معماری با عنوان «تحلیل تطبیقی مفهوم عنصر «در» در دو حوزه ادبیات و معماری» از دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور به راهنمایی دکتر علی اصغرزاده میباشد.

ابعاد مختلفی دارد که پس از بررسی در این حوزه سه رویکرد اکولوژیکی، اجتماعی - فرهنگی و زیبایی شناختی انتخاب گشت. از سوی دیگر زبان الگو برگرفته از یک کیفیت فضایی و مرتبط با مبحث هویت فضا است. در حوزه زبانهای الگو، الگوهای رفتاری و ادراکی در فضا و رویکردهای مرتبط با عملکردهای یک اثر معماری، مورد بحث قرار میگیرند. آنچه گفتنی است، این است که مقوله زبان الگو برگرفته از فرهنگ، الگوی رویدادها در فضا و چيستی فضا است، پس این جرقه را در ذهن پژوهشگر پدید میآورد که بین حوزه زبان الگو و طراحی منظر (بخصوص با بعد اجتماعی - فرهنگی) میتوان به ارتباطی رسید و شاید بتوان به مدلی ارتباطی از «زبان الگوی طراحی منظر» دست یافت (خاکزند، ۱۳۸۸).

امروزه پایداری به عنوان اصل محوری برای توسعههای آینده به شمار میرود. در چند دهه اخیر ابعاد اجتماعی و فرهنگی پایداری در معماری و شهرسازی بیش از پیش مورد توجه طراحان و برنامهریزان قرار گرفته است. افراد جامعه به عنوان سرمایههای انسانی و اجتماعی نقش اصلی را در توسعه پایدار داشته و دارند، توسعه هم میتواند این منابع اجتماعی را ارتقاء دهد و هم آن را نابود سازد. بنابراین هدف کلی توسعه پایدار اجتماعی و پایداری اجتماعی پیامدهای طولانی مدت برای سلامت جوامع و شهروندان است (بذرافکن و گچ کوب، ۱۳۹۰).

توجه به انسان و خواستههای او در ارتباط با محیط پیرامونش، همواره در شکلگیری الگوهای معماری اثر قابل توجهی داشته و در دنیای امروز نیز با ظهور معماری پایدار این موضوع اهمیتی دوچندان یافته است. فرهنگ و روابط اجتماعی رایج در یک جامعه، معماری آن جامعه را متأثر میسازد. ارزشهای اجتماعی و فرهنگی، در معماری آن جامعه مستتر است و فارغ از مباحث محیطی در ساخت و سازهای معماری اثر مطلوب داشته و آن را برای بسترش خاصتر میکند. با وجود تنوع فرهنگی در نقاط مختلف کشورمان، گونههای متفاوتی از معماری را مشاهده میکنیم که مختص آن منطقه بوده و پاسخگوی نیاز مردمان آن بوم است (مهدویان، ۱۳۹۱).

شهرها و ساختمانها نمیتوانند برای مدت مدیدی زنده بمانند مگر این که توسط مردم همان جامعه ساخته شده باشند و مردم در زبان طراحی آن ساختمان و ساختنش شریک بوده باشند و آن زبان طراحی، در حقیقت آن مردم را زنده نگه داشته باشد (الکساندر، ۱۳۸۸: ۷).

آنچه رفتارهای فردی و اجتماعی انسانها را میسازد، متأثر از اوضاع فرهنگی آدمیان است. بدیهی است که این اوضاع فرهنگی از یک فرهنگ به فرهنگ دیگر یا در جریان تحولات تاریخی تغییر مییابد. حضور تاریخی یک فرهنگ و مشخصههای بنیادین آن، همانهایی هستند که در تفسیر رفتارهای انسانی نقش تعیین کننده دارند (آیتاللهی، ۱۳۸۸: ۵۱).

یکی از بارزترین وجوه نمودههای فرهنگی، معماری بیان گردید. به عبارتی دیگر، از مطالعه مظاهر فرهنگی و به طور اخص معماری، میتوان به چگونگی رفتارهای اجتماعی و انفرادی و ویژگیهای اندیشههای بشری پی برد. در فرهنگها و خرده فرهنگها، ادراکات حسی براساس تجارب متفاوت، مختلف است و معماری هر فرهنگی، دستچینی انتخابی، از این ادراک است. مردم با فرهنگهای مختلف در جهان حسی متفاوت زندگی میکنند (خاکپور و شیخ مهدی، ۱۳۹۰: ۲۳۱) و تجربهای که از طریق یک مجموعه از انتخابهای حسی مرتبط با الگوهای فرهنگی به دست میآید، با تجربهای که از طریق دیگری درک میشود کاملاً متفاوت است. معماری که مردم

خلق میکنند نمودهایی از این فرآیند دستچین کردن میباشد (هال، ۱۳۸۷: ۲). بنابراین هر بنایی در بستر مکانی و زمانی خود گویای خصایص فرهنگی و اجتماعی ساکنان خود میباشد (خاکپور و شیخ مهدی، ۱۳۹۰: ۲۳۱).

بنابراین میتوان اذعان نمود که معماری هنری است پیچیده که آمیخته‌های از دانشها و فنون و هنرهای گوناگون بوده و بازتاب گسترده‌ی فرهنگ است. «بنای متعلق به سنت مردمی، ترجمان مستقیم و ناخودآگاه نیازها، ارزشها و همچنین تمایلات و غرایز یک قوم به زبان فرهنگ مادی آن ملت میباشند. پس معماری مردمی جهانبینی است که به صورت دیگر بیان شده است. (Rapoport, 2791: 21)»

برای داشتن آینده‌های پایدار نیاز به نگرش عمیق به انسان، نیازها و الگوهای رفتاری اوست که در بستر فرهنگ و اعتقادات و هویت مردم شکل میگیرد. در این میان برای رسیدن به پایداری اجتماعی نخستین قدم، برآوردن نیازهای اساسی انسان است و قدم بعدی در این فرایند فراهم شدن منابع فردی و منابع اجتماعی است. یکی از نیازهای مهم و اساسی انسان، تعلقپذیری اوست که در قالب تعاملات اجتماعی پدیدار میشود. الکساندر، در طرح زبان الگوی خود به نیازهای انسان برای معرفی خود و ارزشهایش اشاره کرده است. انسان با معرفی خود، علایق و ارزشها و آرمانهایش در قالب الگوهای معماری، با فرهنگهای گوناگون ارتباط برقرار کرده و خود را به آنان معرفی میکند و بدینوسیله احساس نیازش به تعلق و وابستگی به دیگران، و حفظ تعاملات اجتماعی و پایداری این تعاملات را ارضاء مینماید. در این مقاله به شناخت مفاهیم پایداری پرداخته و بعد اجتماعی پایداری شرح داده شده تا به اجزا و معیارهایی دست یابیم که از آن طریق پایداری اجتماعی حاصل میشود و سپس به بیان نقش زبان الگو در پایداری اجتماعی پرداخته شد.

۲. مروری بر پیشینه‌ی تحقیق

در بحث پایداری بیشتر تأکید بر عوامل زیست محیطی و اقتصادی بوده و بعد اجتماعی پایداری از توجه کافی برخوردار نبوده است. در سالهای اخیر عوامل اجتماعی به‌عنوان پیشنهادی برای پایداری، تمرکز زیادی را به خود معطوف کرده است. این مقاله ابعاد اجتماعی پایداری را مورد تحلیل قرار میدهد، در واقع در پایداری اجتماعی محور اصلی، انسان نسل حاضر و آینده می‌باشد و برآوردن نیازها، افزایش کیفیت زندگی او و استفاده از تمام ظرفیتهای و توانش در بهبود وضع خود از اهداف پایداری اجتماعی است که معیارهایی هم چون دسترسی برابر به منابع (عدالت اجتماعی)، توانایی خوب زیستن، سلامت و رفاه اجتماعی، امنیت، بالا بردن سطح آگاهی و آموزش، مشارکت، ارتقاء روابط جمعی و ... را دارا می‌باشد. باز خورد آن در معماری، بوجود آوردن معماری پاسخگو است که همخوان با نیازهای اساسی و عالی انسان، الگوهای رفتاری او و بهبود کیفیتهای فضایی مطابق با آن برای همه اقشار جامعه بویژه افراد کم درآمد و معلولین باشد، معماری که در برگیرنده فرهنگ، اعتقادات و الگوهای رفتاری است. در این میان حمایت از زندگی اجتماعی و فرهنگی از طریق ارتقاء فضاهای عمومی برای درگیرکردن مردم و شهر، افزایش ارزشهای فرهنگی و ایجاد ساختارهای با هویت در جهت بوجود آوردن حس تعلق، ساخت محیط زندگی هارمونیک، و فضاهای انعطاف پذیر و ... از راهکارهای عملی طراحی برای دستیابی به پایداری اجتماعی است (بذرافکن و گچکوب، ۱۳۹۰)

۳

۲. ضرورت‌های مطالعه

۱-۳. الگوها

ما دنیای اطراف خود را می‌بینیم و سپس با خلاصه کردن آن به صورت علت و معلول و استناد به راه‌حلهایی که در شرایط مختلف تکرار میشوند، ساختار آن را درک می‌کنیم. این قوانین تجربی که نمایانگر نظم و قاعده رفتار هستند "الگوها" نامیده میشوند. الگوهای قابل رؤیت، ساده‌ترین توصیف از مفهوم الگو هستند

(Salingaros, 9111).

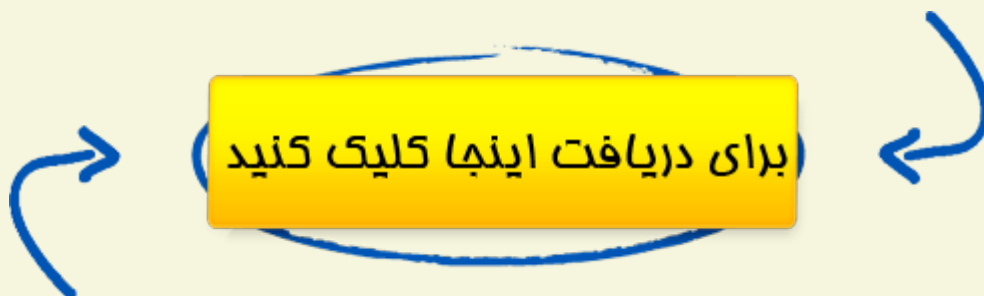
الگوهای بسیاری از ابتدا در ذهن ما انسانها وجود دارند: ما عملها و عکس‌العملهایی را که بقایمان را تضمین

میکنند، به ارث میبریم ولی سایر الگوها باید آموخته شوند و یک بخش اضافی و مصنوعی را در ذهن انسان بسازند. توانایی درک الگوها، منفعی مانند تطابق و تغییر محیط را برای ما به ارمغان میآورند. البته پیچیدگیهای شامل یک الگو، در هر مجموعه خاص باید جزء به جزء آشکار و خوانا شود تا بتوان مکانیزم بنیادی آن الگو را دریافت. زبان یک گروه از الگوها، یک مبنا برای کار با هر انتظامی از آن الگوها به وجود میآورد. زبانهای الگویآموختنی و نه ذاتی ذهن بشر، در گذشته به دقت حفظ میشدند. الگوهای ارتباطات انسانی بسیاری در مذاهب، افسانه ها و حماسه‌های ادبی مستتر شده‌اند. این الگوها در حقیقت یک‌خرد جمعی هستند که از طریق ائتلاف و اتحاد اکتشافاتی که توسط افراد مختلف صورت گرفت‌اند به وجود آمده‌اند. این فرایند در مورد همه الگوها، کاملاً عمومیت دارد. (Steen, 9111).

۲-۳. زبان الگو

شهرها و ساختمانها نمیتوانند برای مدت مدیدی زنده بمانند مگر این که توسط مردم همان جامعه ساخته شده باشند و مردم در زبان طراحی آن ساختمان و ساختنش شریک بوده باشند و آن زبان طراحی، در حقیقت آن مردم را زنده نگه داشته باشد (الکساندر، (۷: ۱۳۸۸ راز جاودانه شدن ساختمانها بیان میکند که هر جامعه‌ای که زنده مانده است، یک الگوی زبان خاص و منحصر به خود داشته است (الکساندر، (۹: ۱۳۸۸ وی مقایسه جالبی میان زبان الگو و زبان متداول (زبانی که مردم به کمک آن سخن میگویند) انجام میدهد: به وسیله زبان الگو، مردم قادر به خلق یک تنوع نامحدود برای شهرها، ساختمانها، فضاهای شهری جدید و بی-همتا هستند، درست مانند زبان که توانایی آفریدن جملات نامحدود و متنوع را داراست (Alexander, 2799: 31)

زبان الگو، الگوهایی را ارائه میدهد که بر مبنای آن مردم قادرند ساختمانها و محیطهای کالبدی خود را بسازند (مهاجری و قمی، (۱۳۸۷)

مقالات مرتبط

- [دانلود مقاله بررسی تزیینات در خانه بروجردی ها](#)
- [دانلود مقاله بررسی نقش نمادین اعداد در معماری معاصر ایران](#)
- [دانلود مقاله بررسی پیاده روشهری و حقوق شهروندی نمونه موردی خیابان معلم مشهد](#)

از این سایت ها نیز دیدن نمایید

- [ترنس لاین ، مرجع مقالات تخصصی فارسی ایران](#)
- [گت پیپر ، منبع مقالات انگلیسی و فارسی](#)
- [دانش رسان ، بیش از 1.5 میلیون مقاله فارسی](#)